

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДАНАНГСКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
(РЕСПУБЛІКА В'ЄТНАМ)
ВАРШАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**
(матеріали V Міжнародної науково-методичної конференції)
3-4 лютого 2022 р.

*Центр підвищення кваліфікації
та сучасних освітніх технологій*

Одеса ОНЕУ 2022

Гончаренко О.М.

д.е.н. професор.

Добриніна Л.В.

к.е.н., ст. викладач

кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку,

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

ІННОВАЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: ТЕНДЕНЦІ ТА ВИКЛИКИ

Сучасний етап розвитку української системи освіти характеризується її реформуванням, пошуком шляхів адаптації змісту до особистих потреб студентів, світових стандартів. Стрімкий розвиток інформаційних технологій і повне проникнення їх у життя людини неминує породжує нові виклики і водночас відкриває нові можливості для освіти. Як наслідок, сьогодні Україна постала перед необхідністю створення нових підходів до організації системи освіти з урахуванням сучасного стану розвитку людства: глобалізація, комп'ютеризація, прискорення темпу життя. Однією з головних ознак сучасного інформаційного суспільства є невизначеність. Невизначеність призводить до недоліків у плануванні системи вищої освіти, яка є рушійною силою суспільства. Тому аналіз сучасних знань та інформаційних технологій важливий для розуміння тенденцій, які визначають напрями розвитку вищої освіти.

Подальші тенденції, що прискорюють впровадження технологій у вищій школі, включають: інтегровані навчальні рішення, зосередженість на оцінюванні обсягу навчання, формування культури інновацій, реструктуризація навчального середовища, поглиблене навчання, підхід до навчання, еволюція онлайн-навчання, роль викладачів у поширенні освітніх ресурсів, переосмислення методів роботи навчальних закладів, співпраця між закладами, студенти в ролі творців, гнучкий підхід до трансформації, універсальний доступ до соціальних мереж, поєднання формального та неформального навчання, децентралізована підтримка інформаційних технологій. Рішення різноманітних складних завдань залежить насамперед від цілеспрямованої, науково обґрунтованої діяльності викладачів закладів вищої освіти, які володіють науковими знаннями з теорії та методики професійної освіти.

На сучасному етапі важливим є використання інноваційних методик викладання економічних дисциплін у закладах вищої освіти, серед яких є активні та інтерактивні, тому що для сучасного майбутнього фахівця з економіки важлива активна участь у навчальному процесі та творчо-пошуковий підхід. У процесі такого навчання між усіма учасниками навчального процесу виникає діалог, співпраця, виконуються творчі завдання, проводиться пошук рішень проблемних ситуацій, майбутні фахівці набувають навички аналітичного та критичного мислення.

Інноваційний процес в освіті – це сукупність послідовних, цілеспрямованих дій, спрямованих на її оновлення, модифікацію мети, змісту, організації, форм і методів навчання та виховання, адаптації навчального процесу до нових суспільно-історичних умов [2].

Говорячи про нові технології викладання, розглянемо ті з них, які можуть бути використані, як самостійні елементи навчального процесу:

- модульні форми навчання, які дозволяють підвищити ступінь включеності студента в процес самостійного оволодіння необхідною інформацією та знаннями. Ця форма передбачає підвищення відповідальності студента за результат власної роботи, роль викладача полягає в постановці ключових завдань по освоєнню навчальної дисципліни, коригування освітніх моментів і перевірці отриманих студентом знань;

- використання можливостей Інтернету в навчальному процесі. В даному випадку мова може йти як про застосування методики викладання, центральною частиною якої є використання інформаційного сайту, так і про використання можливостей мережі в якості допоміжного інструменту при модульній формі навчання (розсилка завдань, надання

виконаних робіт, відповіді на питання, ознайомлення студентів з оцінками та ін.). Одним з факторів зростання значення нових методів викладання з використанням сучасних інформаційних технологій є підвищення ефективності використання часу студента та викладача. Зокрема, використання вкрай популярного та, на жаль, єдиного можливого на сьогодні дистанційного методу навчання в університеті дозволяє студенту засвоювати відповідні розділи програми, спілкуватися з викладачем засобами електронної пошти, за допомогою різноманітних месенджерів, отримувати індивідуальні завдання та виконувати їх у зручний час [1].

У закладах вищої освіти для підготовки майбутніх фахівців з економіки використовуються такі форми, методи та прийоми навчання та викладання: аудіовізуальний метод навчання; аналіз помилок, колізій, казусів; дискусія із запрошенням фахівців; брейнстормінг («мозковий штурм»); «дерево рішень»; ділова (рольова) гра (студенти перебувають у ролі фахівця з економіки, фінансиста, аудитора, брокера, менеджера тощо); «займи позицію»; діалог Сократа (Сократів діалог); метод інтерв'ю (інтерв'ювання); публічний виступ; коментування, оцінка (або самооцінка) дій учасників; навчальний «полігон»; метод аналізу та діагностики ситуації; метод кооперативного навчання; проблемні методи; частково-пошукові методи; дослідницькі методи; метод проєктів; моделювання; тренінги; програмно-рольовий метод генерування ідей; робота в малих групах; гра «компетентність; імітаційні ігри тощо. Цікавим є використання в початковому процесі такого прийому, як дебати між студентами. Адже це дозволяє студентові висловити свою думку та вимагає аргументовано та фахово вести дискусію з опонентом, розвиваючи аналітичні здібності, які необхідні майбутньому економісту [1].

В більшій своїй частині проєкти, які виконують студенти, є творчими, вони не мають заздалегідь сформованої структури. Викладачем лише визначені основні параметри та вказані оптимальні шляхи розв'язання задач. Щоб виконати творчий проєкт потрібно чітко спланувати результат. За допомогою творчих проєктів відбувається стимуляція мотивації, активізація пізнавальної активності студентів; ефективне напрацювання досвіду роботи з матеріалами та документами, вміння здійснювати їх аналіз, узагальнювати та підсумовувати проведену роботу, отримувати практичні навички. Відео- і аудіо-матеріали, мультимедійні технології дозволяють яскравіше відобразити зміст розділів досліджуваного матеріалу. Відповідно, глибоке вивчення тематичного матеріалу в закладі вищої освіти диктує необхідність застосування сучасних інформаційних технологій, що дозволяють надати студентам повний і вільний контакт з великими обсягами довідкових даних, моніторинг змін змісту матеріалу відповідно до нових наукових досягнень світового масштабу.

Однією з інноваційних технологій є методика PRES-formula, який спрямований на розвиток і закріплення навичок аргументування, обґрунтування та захисту власної думки або позиції в дискусії, діалозі, під час ділових зустрічей та може застосовуватися для закріплення вивченого матеріалу, зокрема перевірки засвоєння матеріалу, винесеного для самостійної роботи студентів. Технологічність прийому полягає в тому, що студенти для підсумкового контролю на практичних заняттях готують короткий виступ, що складається з кількох взаємопов'язаних елементів. В узагальненому вигляді вони структуровані таким чином:

- Position – позиція (у чому полягає ваша точка зору),
- Reason – пояснення (на чому базуються ваші судження, аргумент на підтримку вашої позиції),
- Example – приклад (факти, що ілюструють ваш аргумент),
- Summary – резюме (висновок, що треба зробити, заклик до певних дій).

Підготовлене має за мету сформулювати логіку студента стосовно обґрунтування своєї позиції), уміння доводити правоту своєї позиції з використання фактів, що мають місце на практиці) і сформулювати власний висновок. У такому виступі, що складається з декількох речень, студент чітко заявляє свою позицію, приводить тільки один аргумент, але він коректно сформульований і проілюстрований, та підтверджує правильність свого судження. При цьому студент не має можливості вимовляти порожніх фраз і обтічних виразів. Виступ

із використанням PRES-formula займає одну-дві хвилини. Її зручно використовувати не тільки в ситуації, коли час, відпущений на дискусію, обмежений, а й коли завдання викладача – навчити студента відповідати по суті, не використовуючи розмитих фраз і неясних суджень[3].

Таким чином, сучасні методи викладання в університеті з застосуванням інформаційних технологій змінюють роль викладача, що виступає як в ролі носія знань, так й у ролі наставника, ініціюючи творчий пошук студента. Впровадження методів навчання з використанням інформаційних технологій хоча вимагає великих витрат, як фінансових, так і організаційних, але багато в чому підвищує ефективність навчання і дозволяє забезпечити конкурентоспроможність навчального закладу на ринку освітніх послуг.

Застосування інноваційних технологій у навчальному процесі направлено на ефективний розвиток освітнього та фахового напрямків, зосереджуючись на максимальній активності студентів у навчальному процесі, оптимальний час навчання, його результативність та набуття визначених компетенцій. Інноваційні методи навчання об'єктивно сприяють підвищенню рівня засвоєння знань, вони розширюють пізнавальні можливості студентів, забезпечують їх активну участь у процесі навчання, підвищуючи мотивацію, спрощують та пришвидшують процес контролю знань, забезпечують партнерство між викладачем та студентами.

Список використаних джерел:

1. Antonivska Maryna, Sarnovska Natalia Global Trends and Challenges in Higher Education Development: Implications for Ukraine URL: <http://international-relations.knukim.edu.ua/article/view/233361/232102>
2. Застосування інтерактивних методів та технологій при викладанні економічних дисциплін – досвід університетів-партнерів проєкту TOPAS. URL: <https://nubip.edu.ua/node/71474>
3. Туркот Т. І. Інноваційні технології та методи навчання. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ: Кондор. 2011. 628 с. URL: https://pidruchniki.com/10470406/pedagogika/innovatsiyni_tehnologiyi_metodi_navchannya